

Următoarea ediție e-paper a ziarului BURSA va apărea în data de 3 mai. Până atunci ne găsiți pe [www.bursa.ro](http://www.bursa.ro).



■ Acordul-cadru pentru digitalizarea relațiilor de muncă, în dezbaterea partenerilor sociali

PAGINA 3

■ OPINI / Ajustările amânate între 2023 și 2024 ne vor lovi ca un ciocan în 2025

PAGINA 13

■ "Coaliție" pentru combaterea violenței și consumului de droguri în școli

PAGINA 13

■ Ministrul Novak se implică în scandalul de la gimnastică

PAGINA 14

■ Nestlé: 76% dintre români își gătesc mâncarea acasă pentru cele mai importante mese ale zilei

PAGINA 16

GRAM AUR = 287,7115 RON

FRANC ELVEȚIAN = 5,0128 RON

EURO = 4,9439 RON

DOLAR = 4,4794 RON

## Drone Bayraktar pentru Forțele Terestre Române

Ministerul Apărării Naționale, prin compania din subordine, Romtehnica SA, a achiziționat 18 drone Bayraktar TB2, pentru care va achita 321 milioane dolari, fără TVA. Anunțul a fost făcut, ieri, de Ozgur Kivanc Altan, ambasadorul Turciei în țara noastră, care a scris pe pagina oficială de Twitter: „România, prieten, vecin la Marea Neagră și aliat NATO, adaugă Bayraktar TB2 la inventarul său. Această capacitate strategică, prin care s-au câștigat multe bătălii, este un nou semn al parteneriatului nostru strategic cu România”. Ulterior, oficialii ai MAPN au confirmat pentru mass-media informația respectivă, mai ales că anunțul privind achiziția postat de Romtehnica SA apăruse și pe o pagină de internet.

În urma acestei achiziții, Armata Română va dispune de 18 drone de tip Bayraktar TB2 și 6 platforme. Potrivit surselor oficiale, dronele vor intra în dotarea Forțelor Terestre Române.

Modelul de dronă TB2 al companiei private Baykar - cordonată de unul dintre ginerii președintelui Recep Tayyip Erdogan - și-a dovedit utilitatea în Libia și Azerbaidjan și apoi în Ucraina, unde TB2 au fost folosite din primele ore împotriva ofensivei rusești declanșată anul trecut. În prezent, Turcia exportă dronele sale relativ ieftine în 28 de țări, în special în Africa, dar și în Polonia, potrivit conducătorii companiei.

Potrivit datelor de pe site-ul Defen- sei României, drona turcească Bayraktar TB2 este un aparat de zbor fără pilot, de tip avion, cu o lungime de 6,5 metri și anvergura aripilor de 12 metri. Greutatea maximă la decolare este de 650 de kilograme. Drona poate transporta două rachete dirijate de mare precizie MAM-L, cu o greutate de 21,5 kilograme fiecare, și două rachete MAM-C, cu o greutate de 7 kilograme fiecare. Acestea pot lovi ținte aflate la distanțe cuprinse între doi și opt kilome- tri. Autonomia de zbor a dronei este de până la 24 de ore, iar raza de acțiune în zona de vizibilitate este de până la 150 de kilometri.

În urma acestei achiziții, Ministerul Apărării așteaptă unidă verde din partea Parlamentului pentru a comanda 54 de tancuri americane Abrams la mână a doua, precum și submarinele Scorpene de la Naval Group, nave de contrasubmersie a minelor și echipamentele noi pentru navele de război românești. Totodată, potrivit deciziei CSAT de la finalul lunii martie, Forțele Aeriene Române vor fi dotate până în anul 2030 cu o escadrilă de avioane de vânătoare americane de ultimă generație F-35.

Până atunci, piloții militari români vor manevra avioanele F-16 achiziționate anul trecut din Norvegia, aeronave care mai pot zbura maxim 2500 de ore fiecare cu toate modernizările efectuate. (I. Ghe)

CORESPONDENȚĂ DIN NEW YORK

# Economiile pentru pensii și piețele de capital: cazul României

Doar un sistem de piețe de capital care funcționează bine poate oferi finanțare eficientă pensiilor.



Ilustrație de MAKE

Bani economiști pentru pensie reprezintă „com-bustibilul” piețelor de capital.

Doar un sistem de piețe de capital care funcționează bine poate oferi finanțare eficientă pensiilor. În combinație, ambele susțin procesul de capitalizare a economiilor, care creează bogăția financiară.

România, confruntată cu îmbătrânirea populației și cu provocarea emigrației și amenințarea unei crize a

pensiilor în viitor, trebuie să înțeleagă pe deplin aceste lecții simple, dar profunde.

Provocarea finanțării pensiilor

Cu toți în bătrân și până la urmă ne pensionăm... Cine ne va plăti pensiile? Finanțarea pensiilor se bazează pe faimoșii Trei Piloni. Pilonul 1 - Pensii naționale „de securitate socială”;

Lucrătorii activi realizează contribuții care sunt plătite ca pensii pensionarilor. Viabilitatea financiară depinde de a avea suficienți contribu-

bili tineri activi. Odată cu îmbătrânirea populației (și cu emigrația în cazul României), acest lucru nu este sustenabil.

Pilonul 2 - Fonduri de pensii ale întreprinderilor, pentru angajații lor, administrate profesional.

Pilonul 2 și 3 sunt scheme de pensii „finanțate”, pe care Pilonul 1 este bazat pe „solidaritatea socială” între tineri și bătrâni.

În fiecare lună, un flux automat de contribuții intră în fond. Contribuțiile beneficiază de obicei de un tratament fiscal favorabil („bani înainte de impozitare”). Bani sunt investiți într-un

portofoliu diversificat de acțiuni, obligațiuni și „active alternative”. În cadrul planului de pensii, bani se capitalizează scutiți de impozit. Mecanismul dobânzii compuse generează o creștere a „Activelor în administrare” (Assets under Management - AuM). Pe baza principalului și a profitului obținut din investiții, fondul plătește pensiile beneficiarilor. Analiza actuală și financiară constantă asigură solvabilitatea fondurilor de pensii.

Câți bani trebuie economisiți pentru pensionare? Mulți!

Este greu să facem economii. Păstrarea și creșterea acestor economii este și mai dificilă: investițiile fluctuează și piețele se pot prăbuși. Inflația, impozitele și taxele intermediarilor fi-

nancieri erodează insidios valoarea economiilor.

Rentabilitatea investiției „reale”, adică netă după inflație, taxe, taxele intermediarilor financiari, este mică, cam în intervalul de 1-3% pe an, în medie. Ea poate fi chiar negativă în condiții de piață nefavorabile.

Pentru o persoană „regula de generă- lă” este că, la vârsta de pensionare, de, să zicem, 60-65 de ani, aveți nevoie de economii totale pentru pensie de cel puțin 10-15 X salariul final, pe o bază de finanțare integrală (ar fi mai puțin dacă beneficiați de o pensie generoasă de „securitate socială” - adică s-ar scdea valoarea prezentă a acestor pensii).

(continuare în pagina 12)

## Marginalii la puterea presei

Este adevărat, cutremurul a fost tocmai pe se ocean. În America. De aceea, poate, undă lui de șoc nu s-a resimțit aproape deloc la București. Sau poate, nu doar și nici în Principatul, de aceea! Poate nu doar di sanșă să fie de vină! Cutremur? Care cutremur? Acela de pe latinaua “Celei de a patra puteri” în orice democrație care aduce cită de cită democrație. Pres! Rețeaua de televiziune prin cablu “Fox News” cu o audiență de vreo zece ori mai mare decât celebrul pe la noi CNN tocmai “și-a aruncat sub autobuz” veda la principa-

lă. Un “neme” care la emisiunea lui din prim-time aduna în fața televizor- oarelor vreo-o trei milioane și ceva de cetățeni americani. Aproape zi de zi!! Bătăiulă care rupea audiențele și care l-a făcut pe Trump Președintele Americii. L-au dat afară. L-au pus pe liber! Păi, cum neică? O fi intrat Nicușor în Consiliul de Adminis- trație de la Fox, on le pomenescă că o fi mincat Murdoch bureți din fața halucino-gen? Ori l-au posadat brus: nicaș împușat suici- dal? Nu i-o fi mers deloc după cea de-a opta nuntă și nu se mai înțelege cu juna aia pe care s-a hotărât recent să o

facă fericit? Nici vorbă, nimic din to- ate astea! Ne găsim, ferm, în perime- trul deciziilor raționale!!!

Bubuoiul s-a spart cu doar cîteva zile înainte “de cutremur”, cînd Murdoch și Fox News au fost puși în fața dile- mei: ori să meargă cu procesul pînă la capăt și să piardă sigur ori să cadă la învoială cu partea reclamantă și, cu ur- mare, să scoată din buzunar niște da- ne. Mai bine de trei scîrtni dintr-un miliard de dolari (787,5 de milio- ne)!!! Procesul este civil, iar partea re- clamantă este firma care produce mașinile de vot folosite în mai toată America, nu de ieri de azi.

(continuare în pagina 16)

## BCE vrea să știe cât de mari sunt pierderile băncilor din Europa

Colapsul Silicon Valley Bank a reprezentat o trezie- re dură la realitate pentru băncile cen- trale, care au reacționat de parcă ar fi întâlnit prima oară noțiunea de “riscul ratei dobânzii”.

Acesta a fost dispropor- tionat de mare în ultimii ani, iar băncile centrale au permis acumularea riscului de dobândă afe- rent titlurilor de stat în bilanțurile băncilor comerciale și în propriile

bilanțuri, în condițiile în care au for- tat menținerea artificială a dobân- zilor aproape de zero, inclusiv prin programele de repsonabile de relaxare cantitativă.

Creșterea accelerată a dobânzilor din ultimul an, a cărei magnitudine nu a fost luată în considerare în textele de stres ale băncilor centrale, inclusiv la nivelul Băncii Centrale Europene, a determinat apariția unor pierderi nerrealizate unaș la nivelul portofoliilor de ti-

luri de stat.

Aceste pierderi încă nu sunt luate în considerare de autoritățile de regle- mentare pentru evaluarea gradului de capitalizare al băncilor, deoarece se consideră că titlurile vor fi deținute pînă la maturitate.

Carul SVB arată că pierderile ne- realizate se transformă foarte ușor în pierderi cât se poate de reale, atunci cînd ești nevoit să vinzi active pentru acoperirea cererilor de retragere a depozitelor.

(continuare în pagina 16)



CORNEL CODĂ



CALIN RECHE